

ปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อผลสำเร็จของวิสาหกิจชุมชนในภาคใต้ของประเทศไทย

CAUSAL FACTORS AFFECTING THE SUCCESS OF COMMUNITY ENTERPRISE
IN THE SOUTHERN OF THAILAND

กรกมล ชื่นสุวรรณ¹, วิวัฒน์ จันทร์กิงทอง² และ เจตน์สฤษฎ์ สังขพันธ์³

Kornkamol Soonsuwon¹, Wiwat Jankingthong² and Jedsarid Sangkapan³

คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยหาดใหญ่^{1,2}

คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยหาดใหญ่³

Hatyai Business School, Hatyai University^{1,2}

Faculty of Political Science, Hatyai University³

Email : kornkamol@hu.ac.th¹

Received 23 November 2023; Revised 3 March 2025; Accepted 10 April 2025.

บทคัดย่อ

การศึกษาในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อผลสำเร็จของวิสาหกิจชุมชนในภาคใต้ของประเทศไทย โดยเป็นการศึกษาเชิงปริมาณ และใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือวิจัย ดำเนินการเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นวิสาหกิจชุมชนในภาคใต้ของประเทศไทย จำนวน 440 แห่ง ทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมทางสถิติ ผลการประมาณค่าแบบจำลองสมการโครงสร้าง (SEM) มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ $\chi^2 = 459.79$ $\chi^2 / df = 2.60$ และ RMSEA = 0.060 (90 Percent Confidence Interval = 0.054 - 0.067) NNFI = 0.98 CFI = 0.98 และ SRMR = 0.039 ผลจากการศึกษาพบว่าความสามารถทางนวัตกรรมส่งผลทางตรงต่อผลการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชน ในขณะที่ความได้เปรียบทางการแข่งขันส่งผลทางตรงต่อผลการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชน นอกจากนี้ยังพบว่า แนวปฏิบัติ การจัดการโซ่อุปทานส่งผลทางตรงต่อความได้เปรียบทางการแข่งขัน ในขณะที่การจัดการความรู้ส่งผลทางตรงต่อความได้เปรียบทางการแข่งขัน อีกทั้งการเป็นผู้ประกอบการส่งผลทางตรงต่อความได้เปรียบทางการแข่งขัน นอกจากนี้ยังพบว่าทุนทางสังคมส่งผลทางตรงต่อความสามารถทางนวัตกรรม และยังพบว่า การสนับสนุนของภาครัฐส่งผลทางตรงต่อความสามารถทางนวัตกรรม ดังนั้นการจะคงไว้ซึ่งผลสำเร็จของวิสาหกิจชุมชนในภาคใต้ของประเทศไทย จึงจำเป็นต้องให้ความสำคัญกับความได้เปรียบทางการแข่งขัน ทุนทางสังคม การจัดการความรู้ การเป็นผู้ประกอบการ การสนับสนุนของภาครัฐ ความสามารถทางนวัตกรรม และแนวปฏิบัติการจัดการโซ่อุปทานตามลำดับ ทั้งนี้หากนำปัจจัยต่าง ๆ ที่ได้ ทำการศึกษาในครั้งนี้ไปศึกษากับวิสาหกิจชุมชนในพื้นที่อื่นในประเทศ ผลการศึกษาอาจมีความแตกต่างกันออกไป

คำสำคัญ: ผลสำเร็จ; วิสาหกิจชุมชน; ความได้เปรียบทางการแข่งขัน; ความสามารถทางนวัตกรรม

Abstract

This research aims to examine causal factors affecting the success of community enterprise in the southern of Thailand. This study is quantitative research, using questionnaires as research tools. Data collection was conducted with a sample group of 440 community enterprises in the southern of Thailand. Data were then analyzed using statistical and LISREL programs. The results of the structural equation model (SEM) estimation are consistent with the empirical data as $\chi^2 = 459.79$ $\chi^2 / df = 2.60$ และ $RMSEA = 0.060$ (90 Percent Confidence Interval = 0.054 - 0.067) $NNFI = 0.98$ $CFI = 0.98$ และ $SRMR = 0.039$. Results from the study found that innovation capability directly affects the success of community enterprises while competitive advantage directly affects the success of community enterprises. It was also found that supply chain management practices directly affect competitive advantage. Knowledge management directly affects competitive advantage. Moreover, entrepreneurial orientation directly affects competitive advantage. Social capital has a direct affect innovation capability. Government support directly affects innovation capability. Therefore, to maintain the successful results of community enterprise in the southern of Thailand, it is necessary to focus on competitive advantage, social capital, knowledge management, entrepreneurial orientation, government support, innovation capabilities, and supply chain management practices, respectively. However, the result of the study may be different if conducting even the same factors but in different regions in Thailand.

Keywords : Success; Community Enterprise; Competitive advantage; Innovation capability

บทนำ

วิสาหกิจชุมชนเป็นแนวคิดที่มีความสอดคล้องกับรูปแบบการผลิตของคนไทย ตั้งแต่การผลิตเพื่อยังชีพเพื่อกิน เพื่อใช้ จึงเป็นกิจการที่มีการรวมกลุ่มกันของชุมชนที่มีความคิดคล้ายคลึงกัน เน้นการดำเนินการเพื่อส่งเสริมสนับสนุนเศรษฐกิจของชุมชนอยู่บนพื้นฐานความพอเพียง สร้างโอกาสในการพัฒนาชุมชนให้พัฒนาไปสู่การเป็นผู้ประกอบการธุรกิจที่สูงขึ้น ส่งผลให้ชุมชนมีการสร้างรากฐานที่มั่นคง สร้างระบบเศรษฐกิจชุมชนที่เข้มแข็ง (Chimplee, 2012; Arpornpisal, 2017) ทั้งนี้การส่งเสริมเศรษฐกิจระดับชุมชนท้องถิ่นให้มีความเข้มแข็ง มีศักยภาพในการแข่งขัน สามารถพึ่งพาตนเองได้ จึงเป็นการวางรากฐานที่มั่นคงให้กับเศรษฐกิจไทยในอนาคต ดังนั้นการพัฒนาเศรษฐกิจฐานรากจึงมีความสำคัญต่อการพัฒนาประเทศให้มีความมั่นคงและยั่งยืน ตามแนวทางของยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2561-2580)

การประเมินศักยภาพของวิสาหกิจชุมชนจึงเป็นกระบวนการที่สำคัญเพื่อให้ชุมชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้ทราบถึงระดับความเข้มแข็งและผลลัพธ์ของการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชน และสามารถวางแผนพัฒนาได้ตามความพร้อมของแต่ละวิสาหกิจชุมชน ปัจจุบันมีวิสาหกิจชุมชนในประเทศไทยที่ได้รับการจดทะเบียนและได้อนุมัติการจดทะเบียน จำนวน 83,181 แห่ง มีวิสาหกิจชุมชนที่เข้ารับการประเมินศักยภาพ จำนวน 23,770 แห่ง จำแนกรายพื้นที่ พบว่า มีผลการประเมินอยู่ในระดับดีเพียงร้อยละ 24.86 (Secretariat Office of Community

Enterprise Promotion Board, 2022) ซึ่งแสดงให้เห็นถึงศักยภาพในการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนส่วนใหญ่ยังไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร โดยจากการประเมินศักยภาพ พบว่า วิสาหกิจชุมชนของภาคใต้มีผลการประเมินอยู่ในระดับดี ร้อยละ 38.00 ซึ่งสูงที่สุดเมื่อเทียบกับผลการประเมินศักยภาพจำแนกรายพื้นที่ (Secretariat Office of Community Enterprise Promotion Board, 2022)

อย่างไรก็ตามการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนในภาคใต้ที่ผ่านมายังคงประสบปัญหาและข้อจำกัดในหลายด้าน ได้แก่ การจัดการความรู้ในการผลิตและบริการ การมีความสามารถทางนวัตกรรมมาใช้กับกระบวนการผลิต และการส่งเสริมทางการตลาด อีกทั้งยังขาดการผลิตสินค้าได้มาตรฐาน ปัญหาวัตถุดิบที่ไม่เพียงพอต่อการผลิต นอกจากนี้ยังไม่ให้ความสำคัญในด้านการส่งเสริมการมีส่วนร่วมในรูปแบบเครือข่ายวิสาหกิจชุมชนในการพัฒนาศักยภาพของการผลิต การสนับสนุนและเพิ่มช่องทางการจัดจำหน่าย และในด้านการสนับสนุนจากภาครัฐ โดยการสนับสนุนและส่งเสริมยังไม่เพียงทั้งในด้านความรู้ การส่งเสริมศักยภาพ นโยบาย รวมถึงการเข้าถึงแหล่งเงินทุน (Sangayotin, 2022; Livkunupakan, 2022; Nuh, Hayeemad & Labduang, 2022; Samlee, Sregarn & Romyen, 2022) นอกจากนี้ ผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชนยังพบปัญหาด้านการบริหารจัดการ การบริหารความเสี่ยง อีกทั้งยังพบปัญหาด้านความสัมพันธ์กับสมาชิกในด้านโครงสร้างการทำงานและการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน (Nuh et al., 2022; Sangayotin, 2022; Samlee et al., 2022)

การศึกษาข้างต้นที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยความสำเร็จของการดำเนินงานนั้นทำในระดับองค์การหรือในต่างประเทศ แต่เนื่องจากความแตกต่างของความสามารถในการประกอบการขึ้นอยู่กับสถานการณ์ที่แตกต่างกันไปของบริบทแต่ละภูมิภาคและคุณลักษณะของประเทศจึงมีความสัมพันธ์ที่แตกต่างกันออก (Reynolds, Camp, Bygrave, Autio & Hay, 2002; Kleinhempel, Klasing & Beugelsdijk, 2022) จากเหตุผลข้างต้นจึงมีความจำเป็นที่จะต้องศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อผลสำเร็จของการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชน และยังพบว่าวิสาหกิจชุมชนในภาคใต้มีผลการประเมินศักยภาพอยู่ในระดับดีซึ่งสูงที่สุดในประเทศไทย (Secretariat Office of Community Enterprise Promotion Board, 2022) แสดงให้เห็นว่าวิสาหกิจชุมชนในภาคใต้เป็นกลุ่มที่ประสบความสำเร็จและอยู่รอดได้โดยมีผลการดำเนินงานที่ดี ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อผลสำเร็จของวิสาหกิจชุมชนในภาคใต้ของประเทศไทยมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์หรือไม่ ทั้งนี้เพื่อนำองค์ความรู้ที่ได้ไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนไปสู่ความสำเร็จ

จากความเป็นมาของปัญหาในข้างต้น ผลสำเร็จของวิสาหกิจชุมชน มีความสำคัญอย่างมากต่อการขับเคลื่อนเศรษฐกิจระดับชุมชนให้มีความเข้มแข็งและสามารถพึ่งพาตนเองได้ แต่การจะทำให้เกิดผลสำเร็จของการดำเนินงานได้นั้น จำเป็นต้องทราบปัจจัยที่ส่งผลต่อผลสำเร็จของวิสาหกิจชุมชน นอกจากนี้ยังพบงานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อผลสำเร็จของวิสาหกิจชุมชนในภาคใต้ของประเทศไทยค่อนข้างน้อย ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อผลสำเร็จของวิสาหกิจชุมชนในภาคใต้ของประเทศไทยมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์หรือไม่ ทั้งนี้เพื่อนำองค์ความรู้ที่ได้ไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนา การดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนไปสู่ความสำเร็จ

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อศึกษาปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อผลสำเร็จของวิสาหกิจชุมชนในภาคใต้ของประเทศไทย

การทบทวนวรรณกรรม

ผลดำเนินงานขององค์การเป็นความสำเร็จที่แท้จริงขององค์การซึ่งเกิดจากผลลัพธ์ตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่กำหนดไว้ การวัดผลการดำเนินงานช่วยให้องค์การสามารถประเมินประสิทธิภาพการทำงานใน

แง่ของต้นทุน คุณภาพ และเวลา การปรับปรุงคุณภาพ และความสามารถในการทำกำไร (Raymond & St-Pierre, 2005) ความสามารถขององค์กรจึงเป็นสิ่งสำคัญที่ใช้ในการปรับปรุงผลการดำเนินงาน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ผลการดำเนินงานด้านการเงินและด้านที่ไม่ใช่ด้านการเงิน (Ramdan et al, 2022)

ความสามารถทางนวัตกรรม เป็นความสามารถขององค์กรในการพัฒนาผลิตภัณฑ์และกระบวนการใหม่ และเพื่อให้บรรลุประสิทธิภาพด้านเทคโนโลยีและการจัดการ (Rangone, 1999) นอกจากนี้ Lin, Chen and Chiu (2010) ได้กล่าวไว้ว่า ความสามารถทางนวัตกรรม ประกอบด้วย นวัตกรรมผลิตภัณฑ์ นวัตกรรมกระบวนการ นวัตกรรมการตลาด และยังพบว่า ความสามารถทางนวัตกรรมส่งผลทางตรงต่อผลการดำเนินงานขององค์กร (Sahoo, 2019; Sawaeen et al., 2020; AlTaweel et al., 2021)

ความได้เปรียบในทางการแข่งขัน เป็นผลการดำเนินงานที่เหนือกว่าคู่แข่งโดยการปรับใช้ทักษะและทรัพยากรในองค์กร การบรรลุความได้เปรียบทางการแข่งขันได้เมื่อองค์กรมีทรัพยากรที่มีคุณค่าและความสามารถที่ยากต่อการเลียนแบบ (Wang, 2014) นอกจากนี้ Porter (1985) ได้กล่าวถึง องค์กรสามารถสร้างความได้เปรียบทางการแข่งขันด้วยการกำหนดราคาหรือต้นทุนที่ต่ำกว่าคู่แข่ง การมีผลิตภัณฑ์ที่มีคุณภาพ การออกสู่ตลาดได้เร็ว และการส่งมอบได้ตรงกับความต้องการ อีกทั้งพบว่า ความได้เปรียบทางการแข่งขันส่งผลทางตรงต่อผลการดำเนินงานขององค์กร (Kiyabo et al., 2020)

แนวปฏิบัติการจัดการโซ่อุปทาน หมายถึง ชุดกิจกรรมที่ดำเนินการโดยองค์กรเพื่อส่งเสริมการจัดการที่มีประสิทธิภาพของห่วงโซ่อุปทาน ทำให้มีความได้เปรียบทางการแข่งขันและมีผลการดำเนินงานขององค์กรที่เพิ่มขึ้น (Chileshe & Phiri, 2022) อีกทั้งเป็นแนวทางที่องค์กรมีการบริหารจัดการความสัมพันธ์กับลูกค้าได้เป็นอย่างดี มีการแบ่งปันข้อมูลที่มีคุณภาพกับลูกค้า ตลอดจนสร้างความร่วมมือกับผู้ส่งมอบวัตถุดิบและลูกค้า เพื่อให้องค์กรบรรลุวัตถุประสงค์ของการดำเนินงาน (Quynh & Huy 2018) และยังพบว่า แนวปฏิบัติด้านการจัดการโซ่อุปทานจะส่งผลทางตรงต่อความได้เปรียบทางการแข่งขัน (Tukamuhabwa, Mutebi & Kyomuhendo, 2023)

การจัดการความรู้ หมายถึง การจัดการกิจกรรมและกระบวนการอย่างเป็นระบบ มีการสร้างและพัฒนาการถ่ายโอนและแบ่งปัน และการใช้ความรู้เพื่อความได้เปรียบทางการแข่งขัน (Zaim, 2006) และกระบวนการจัดการความรู้จึงเป็นสิ่งสำคัญเพื่อให้มีวิธีการและการปฏิบัติที่ดีขึ้นภายในองค์กร และก่อให้เกิดประสิทธิภาพในการดำเนินงานและสร้างความได้เปรียบในการแข่งขัน (Rujichok, 2022; Phrakhrudilokwatthanapon, 2023) อีกทั้งยังพบว่า การจัดการความรู้จะส่งผลส่งผลทางตรงต่อความได้เปรียบทางการแข่งขัน (Rehman, Bresciani, Ashfaq & Alam, 2022)

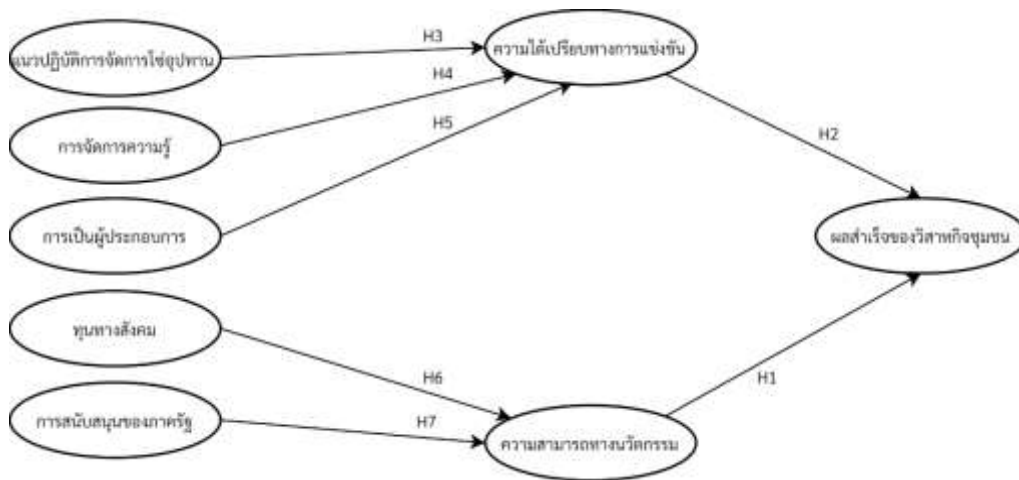
การเป็นผู้ประกอบการ หมายถึง ความสามารถขององค์กรในการมุ่งความพยายามในการแข่งขันเพื่อสร้างความได้เปรียบทางการแข่งขัน โดยการดำเนินงานเชิงรุก มีความสามารถทางนวัตกรรม และความกล้าเสี่ยงในการดำเนินงาน (Covin & Slevin, 1989) อีกทั้ง การเป็นผู้ประกอบการยังเป็นกลยุทธ์พื้นฐานขององค์กรที่มีประสิทธิภาพสูงเพื่อสร้างความได้เปรียบทางการแข่งขัน (Shaher & Ali, 2020) อีกทั้งพบว่า การเป็นผู้ประกอบการส่งผลโดยตรงต่อความได้เปรียบทางการแข่งขัน (Kiyabo & Isaga, 2020)

ทุนทางสังคม หมายถึง เครือข่าย บรรทัดฐาน และความไว้วางใจทางสังคมที่เอื้อต่อการประสานงานและความร่วมมือเพื่อประโยชน์ร่วมกัน (Putnam, 2000) และทุนทางสังคมเป็นโครงสร้างพหุมิติที่ประกอบด้วย ทุนทางโครงสร้าง ทุนทางความสัมพันธ์ และทุนทางการรับรู้ (Ozgun, Tarim, Delen & Zaim, 2022) นอกจากนี้ การเพิ่มขึ้นของทุนสังคมสามารถยังช่วยปรับปรุงผลการดำเนินงานขององค์กร (Yudha, 2018) และยังพบว่า ทุนทางสังคมจะส่งผลทางตรงต่อความสามารถทางนวัตกรรม (Putra, Sunarsih, Novitasari & Setini, 2020)

การสนับสนุนของภาครัฐ เป็นการสนับสนุนกิจกรรมและบริการ รวมถึงการให้ข้อมูลที่จำเป็นกับการทำธุรกิจ ตลอดจนการฝึกอบรม นโยบาย การสร้างนวัตกรรม การให้ความช่วยเหลือด้านการเงินและเครือข่ายในระดับท้องถิ่น ระดับภูมิภาคและระดับนานาชาติ (Wilson, 2006; Chairungruang, 2023) และเป็นการกำหนดนโยบายและแผนงาน สนับสนุนการดำเนินงานทางการเงินและไม่ใช่ทางการเงิน เพื่อการอยู่รอดและเติบโตธุรกิจ (Anwar & Li, 2021) นอกจากนี้ยังพบว่า การสนับสนุนของภาครัฐจะส่งผลทางตรงต่อความสามารถทางนวัตกรรม (Rita, Widi & Budi, 2021)

กรอบแนวคิดการวิจัย

จากการทบทวนวรรณกรรมผู้วิจัยจึงนำไปสู่สมมติฐานดังนี้

รูปที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัยโดยผู้วิจัย

ระเบียบวิธีวิจัย

การศึกษาในครั้งนี้เป็นการศึกษาเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ วิสาหกิจชุมชน จำนวน 9,370 แห่ง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา ผู้วิจัยกำหนดจากความเพียงพอของการวิเคราะห์ข้อมูลโดยทั่วไปแล้วขนาดกลุ่มตัวอย่างขนาดใหญ่ โดย Hair, Black, Babin and Anderson (2010) เสนอว่าหลักเกณฑ์การกำหนดจำนวนตัวอย่างของการวิเคราะห์โมเดลสมการโครงสร้าง เพื่อประมาณค่าพารามิเตอร์ด้วยวิธี Maximum Likelihood ควรจะมีเกณฑ์ในการกำหนดจำนวนตัวอย่าง 10-20 เท่า ต่อ 1 ตัวแปรสังเกตได้ ในการศึกษาครั้งนี้มีจำนวนตัวแปรสังเกตได้ 22 ตัวแปร ดังนั้น งานวิจัยครั้งนี้ใช้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 440 ตัวอย่าง จากนั้นจึงทำการคัดเลือกวิสาหกิจชุมชนเพื่อเป็นตัวแทนของกลุ่มตัวอย่าง โดยการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน วิธีการสุ่มแบบชั้นภูมิอย่างเป็นสัดส่วน และใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างอย่างง่าย ดำเนินการเก็บข้อมูลเป็นเวลา 4 เดือน (กุมภาพันธ์-พฤษภาคม 2566) จากนั้นวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปในงานสถิติเพื่อการวิจัย Statistical Packages for the Social Science และ โปรแกรม LISREL

เครื่องมือในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถาม โดยได้ทำการดัดแปลงแบบวัดจากงานวิจัยที่ได้ทำการทบทวน แบ่งออกเป็น 8 ส่วน คือ 1) ข้อมูลเกี่ยวกับผลสำเร็จของการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชน มีข้อคำถามทั้งหมด 12 ข้อ (Mabenge, Ngorora-Madzimure & Makanyeza, 2020; Ramdan et al. (2022) 2) ข้อมูลเกี่ยวกับความสามารถทางนวัตกรรม มีข้อคำถามทั้งหมด 17 ข้อ (Kafetzopoulos & Psomas, 2015;

Mabenge et al., 2020) 3) ข้อมูลเกี่ยวกับความได้เปรียบทางการแข่งขัน มีคำถามทั้งหมด 15 ข้อ (Li, Ragu-Nathan, Ragu-Nathan & Rao, 2006; Lestari, Leon, Widyastuti, Brabo & Putra, 2020) 4) ข้อมูลเกี่ยวกับแนวปฏิบัติการจัดการโซ่อุปทาน มีคำถามทั้งหมด 18 ข้อ (Li et al., 2006; Al-Shboul et al., 2017) 5) ข้อมูลเกี่ยวกับการจัดการความรู้ มีคำถามทั้งหมด 16 ข้อ (Ha & Lo, 2018; Abualoush et al., 2018; Samir, 2020) 6) ข้อมูลเกี่ยวกับการเป็นผู้ประกอบการ มีคำถามทั้งหมด 18 ข้อ (Sahoo & Yadav, 2017; Alvarez-Torres, Lopez-Torres & Schiuma, 2019) 7) ข้อมูลเกี่ยวกับทุนทางสังคม คำถามทั้งหมด 16 ข้อ (Ozigi, 2018; Ha et al., 2020; Hoang & Troung, 2021) 8) ข้อมูลเกี่ยวกับการสนับสนุนของภาครัฐ มีคำถามทั้งหมด 12 ข้อ (Zulu-Chisanga, Chabala & Mandawa-Bray, 2021; Falahat, Lee, Ramayah & Soto-Acosta, 2020) โดยมีคำถามทั้งหมด 12 ข้อ ได้แก่ 1) สนับสนุนด้านการเงิน จำนวน 4 ข้อ และ 2) การสนับสนุนด้านที่ไม่ใช่การเงิน จำนวน 4 ข้อ ลักษณะเป็นมาตรประเมินค่า 5 ระดับ จากความเป็นจริงมากที่สุด (5 คะแนน) ถึงความเป็นจริงน้อยที่สุด (1 คะแนน)

การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (Confirmatory Factor Analysis) โดยพิจารณาจากค่าความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตได้กับตัวแปรแฝงหรือน้ำหนักองค์ประกอบจะต้องสูงกว่า 0.5 (Hair et al., 2010) ดัชนีวัดความสอดคล้องกลมกลืนเชิงสัมพันธ์ (Relative Fit Index) ได้แก่ NNFI ค่าของดัชนีมีค่าตั้งแต่ 0 ถึง 1 CFI ควรมีค่าน้อย 0.90 RMSEA มีค่าตั้งแต่ 0.05 ถึง 0.08 มีค่าไม่เกิน 0.8 (Diamantopoulos & Siguaw, 2000)

ผลการวิจัย

ในการศึกษาปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อผลสำเร็จของวิสาหกิจชุมชนในภาคใต้ของประเทศไทย ผู้วิจัยได้ทำการเก็บรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูล นำเสนอผลการวิจัย ดังนี้

ผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความเบ้ ความโด่ง พบว่า ผลสำเร็จของการดำเนินงานทั้ง 2 ด้าน ได้แก่ ผลดำเนินงานด้านการเงิน และผลดำเนินงานด้านที่ไม่ใช่การเงิน มีค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 3.34 ถึง 3.44 โดยระดับความเป็นจริงอยู่ในระดับปานกลางถึงมาก ในขณะที่ความสามารถด้านนวัตกรรม ซึ่งประกอบด้วย 3 ด้าน ได้แก่ ด้านนวัตกรรมกระบวนการ ด้านนวัตกรรมผลิตภัณฑ์ และด้านนวัตกรรมการตลาด มีค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 3.77 ถึง 3.90 โดยระดับความเป็นจริงอยู่ในระดับมาก สำหรับความได้เปรียบทางการแข่งขันทั้ง 3 ด้าน ได้แก่ ด้านต้นทุน ด้านคุณภาพ ด้านเวลาออกสู่ตลาด มีค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 3.23 ถึง 3.92 โดยระดับความเป็นจริงอยู่ในระดับปานกลางถึงมาก และเมื่อพิจารณาถึงแนวปฏิบัติ การจัดการโซ่อุปทานทั้ง 3 ด้าน ได้แก่ ด้านกลยุทธ์พันธมิตรทางธุรกิจ ด้านคุณภาพของข้อมูลที่ใช้ร่วมกัน และด้านความสัมพันธ์กับลูกค้า มีค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 3.71 ถึง 3.96 โดยระดับความเป็นจริงอยู่ในระดับมาก อีกทั้งเมื่อพิจารณาถึงการจัดการความรู้ทั้ง 3 ด้าน ได้แก่ ด้านการแสวงหาความรู้ ด้านการแบ่งปันความรู้ ด้านการประยุกต์ความรู้ มีค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 3.72 ถึง 3.90 โดยระดับความเป็นจริงอยู่ในระดับมาก ในขณะที่เมื่อพิจารณาถึงการมุ่งเน้นความเป็นผู้ประกอบการทั้ง 3 ด้าน ได้แก่ ด้านการดำเนินงานเชิงรุก ด้านความเป็นอิสระ ด้านความกล้าเสี่ยง มีค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 3.69 ถึง 4.02 โดยระดับความเป็นจริงอยู่ในระดับมาก อีกทั้งเมื่อพิจารณาถึงทุนทางสังคมทั้ง 3 ด้าน ได้แก่ ด้านทุนทางการรับรู้ ด้านทุนทางความสัมพันธ์ และด้านทุนทางโครงสร้าง มีค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 3.90 ถึง 3.91 โดยระดับความเป็นจริงอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาถึงการสนับสนุนของภาครัฐทั้ง 2 ด้าน ได้แก่ สนับสนุนด้านการเงิน และสนับสนุนด้านที่ไม่ใช่การเงิน มีค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 3.16 ถึง 3.63 โดยระดับความเป็นจริงอยู่ในระดับปานกลางถึงมาก ในขณะที่เมื่อพิจารณาจากค่าความเชื่อมั่นของตัวแปรสังเกตได้ทั้งหมดพบว่า ค่าความเชื่อมั่นอยู่ที่ระหว่าง 0.75 ถึง 0.94 ซึ่งเป็นค่าความเชื่อมั่นที่อยู่ในเกณฑ์ค่อนข้างสูงถึงสูง

ค่าความเบ้และความโด่งแสดงถึงลักษณะของการกระจายข้อมูล โดยค่าความเบ้จากผลการวิเคราะห์ควรมีน้อยกว่า 3 และค่าความโด่งจากการวิเคราะห์ควรมีค่าน้อยกว่า 7 จึงจะบ่งชี้ได้ว่าข้อมูลมีการแจกแจงเป็นโค้งปกติ ในระดับที่สามารถประมาณค่าพารามิเตอร์ด้วยวิธีโลคัลไลซ์สูงสุด (Schumacker & Lomax, 2010) จากผลการวิเคราะห์ปรากฏว่าตัวแปรทุกตัวมีค่าความเบ้ น้อยกว่า 3 และมีค่าความโด่งน้อยกว่า 7

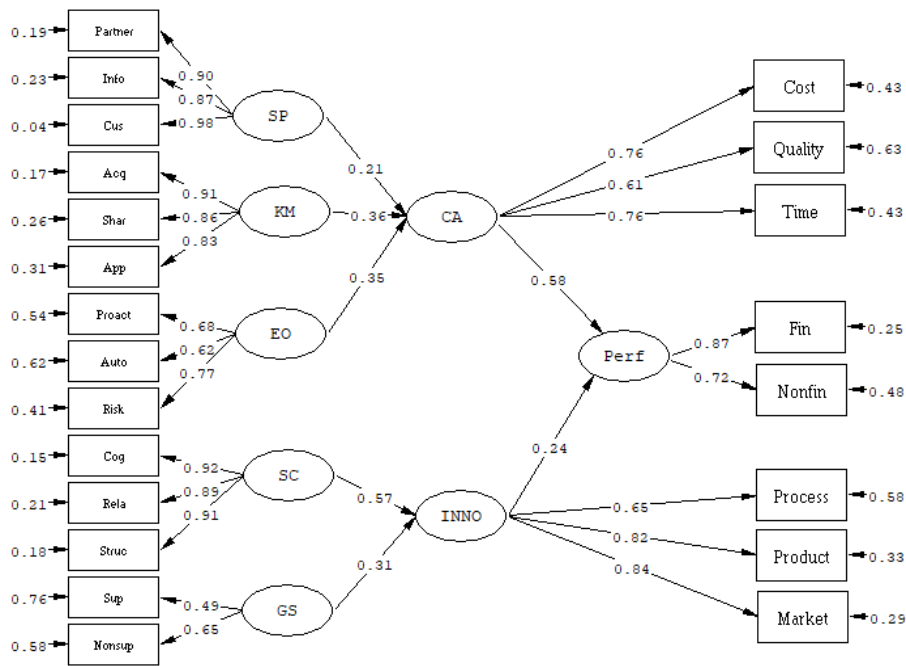
ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของแบบจำลองการวัด พบว่า χ^2 เท่ากับ 458.43 โดยค่า χ^2/df เท่ากับ 2.60 RMSEA เท่ากับ 0.060 (90 Percent Confidence Interval เท่ากับ 0.054 – 0.067) NNFI เท่ากับ 0.97 CFI เท่ากับ 0.98 และ SRMR เท่ากับ 0.038 ค่าดัชนีทุกตัวอยู่ในเกณฑ์ที่เหมาะสม ซึ่งชี้ว่าแบบจำลองมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ อีกทั้งค่าน้ำหนักขององค์ประกอบทุกตัวมีค่ามากกว่า 0.50 ซึ่งเป็นระดับที่ยอมรับกับกลุ่มตัวอย่างที่มากกว่า 350 ตัวอย่าง และมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 หรือต่ำกว่า (เท่ากับสถิติ $t \pm 1.96$) แสดงว่าตัวแปรสังเกตได้สามารถวัดตัวแปรแฝงได้ (Hair et al., 2010) เมื่อพิจารณาจากค่าความเชื่อมั่นของตัวแปรสังเกตได้ (Cronbach's alpha) ทั้งหมดอยู่ระหว่าง 0.75 ถึง 0.94 ซึ่งทั้งหมดมีค่ามากกว่า 0.7 (Mosavi, Sangari & Keramati, 2018)

ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของปัจจัยที่ส่งผลต่อผลสำเร็จของวิสาหกิจชุมชน พบว่า χ^2 มีค่าเท่ากับ 506.17 โดยค่า χ^2/df เท่ากับ 2.70 และ RMSEA เท่ากับ 0.062 (90 Percent Confidence Interval เท่ากับ 0.056 - 0.069) NNFI เท่ากับ 0.97 CFI เท่ากับ 0.98 และ SRMR เท่ากับ 0.045 ค่าดัชนีทุกตัวดังกล่าวอยู่ในเกณฑ์ที่เหมาะสม และเป็นการบ่งชี้ว่าแบบจำลองดังกล่าวมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์

ตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของปัจจัยที่ส่งผลต่อผลสำเร็จของวิสาหกิจชุมชน

สมมติฐาน	ความสัมพันธ์ของปัจจัย	ค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพล	ผลการทดสอบ
สมมติฐานที่ 1	ความสามารถด้านนวัตกรรม->ผลสำเร็จของวิสาหกิจชุมชน	0.24**	ยอมรับ
สมมติฐานที่ 2	ความได้เปรียบทางการแข่งขัน->ผลสำเร็จของวิสาหกิจชุมชน	0.58**	ยอมรับ
สมมติฐานที่ 3	แนวปฏิบัติการจัดการโซ่อุปทาน->ความได้เปรียบทางการแข่งขัน	0.21**	ยอมรับ
สมมติฐานที่ 4	การจัดการความรู้->ความได้เปรียบทางการแข่งขัน	0.36**	ยอมรับ
สมมติฐานที่ 5	การเป็นผู้ประกอบการ->ความได้เปรียบทางการแข่งขัน	0.35**	ยอมรับ
สมมติฐานที่ 6	ทุนทางสังคม->ความสามารถทางนวัตกรรม	0.57**	ยอมรับ
สมมติฐานที่ 7	การสนับสนุนของภาครัฐ->ความสามารถทางนวัตกรรม	0.31**	ยอมรับ

จากตารางที่ 3 พบว่า ความสามารถด้านนวัตกรรมส่งผลทางตรงต่อผลสำเร็จของวิสาหกิจชุมชน มีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.01 สัมประสิทธิ์อิทธิพล เท่ากับ 0.24 ยอมรับสมมติฐานที่ 1 ในขณะที่ความได้เปรียบทางการแข่งขันส่งผลทางตรงต่อผลสำเร็จของวิสาหกิจชุมชน มีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.01 สัมประสิทธิ์อิทธิพล เท่ากับ 0.58 ยอมรับสมมติฐานที่ 2 อีกทั้ง แนวปฏิบัติการจัดการโซ่อุปทานส่งผลทางตรงต่อความได้เปรียบทางการแข่งขัน มีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.01 สัมประสิทธิ์อิทธิพล เท่ากับ 0.21 ยอมรับสมมติฐานที่ 3 ในขณะที่การจัดการความรู้ส่งผลทางตรงต่อความได้เปรียบทางการแข่งขัน มีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.01 สัมประสิทธิ์อิทธิพล เท่ากับ 0.36 ยอมรับสมมติฐานที่ 4 นอกจากนี้ การเป็นผู้ประกอบการส่งผลทางตรงต่อความได้เปรียบทางการแข่งขัน มีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.01 สัมประสิทธิ์อิทธิพล เท่ากับ 0.35 ยอมรับสมมติฐานที่ 5 ในขณะที่ทุนทางสังคมส่งผลทางตรงต่อความสามารถทางนวัตกรรม มีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.01 สัมประสิทธิ์อิทธิพล เท่ากับ 0.57 ยอมรับสมมติฐานที่ 6 และการสนับสนุนของภาครัฐ ส่งผลทางตรงต่อความสามารถทางนวัตกรรม มีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.01 สัมประสิทธิ์อิทธิพล เท่ากับ 0.31 ยอมรับสมมติฐานที่ 7

ภาพที่ 2 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของปัจจัยที่ส่งผลต่อผลสำเร็จของวิสาหกิจชุมชน

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการศึกษา พบว่า ความสามารถทางนวัตกรรมส่งผลทางตรงต่อผลสำเร็จของการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชน ทั้งนี้เพราะวิสาหกิจชุมชนที่มีการปรับปรุง เปลี่ยนแปลง พัฒนาระบบการผลิตหรือบริการ และการปรับปรุง พัฒนา สินค้าหรือบริการให้เป็นสินค้าหรือบริการใหม่ที่มีความสอดคล้องกับอัตลักษณ์ของชุมชน และมีการนำเทคโนโลยีที่ทันสมัยมาใช้ในการนำเสนอสินค้าหรือบริการให้กับลูกค้า ดังนั้นความสามารถทางนวัตกรรมจึงส่งผลต่อผลสำเร็จของการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชน และข้อค้นพบนี้ยังสอดคล้องกับผลการศึกษาของ Putra et al. (2020) พบว่า ความสามารถทางนวัตกรรมมีอิทธิพลทางตรงต่อผลสำเร็จของธุรกิจ ซึ่งองค์การที่มีการบริหารจัดการที่ดีและมีการพัฒนากลยุทธ์ทางธุรกิจที่เหมาะสมเพื่อสร้างนวัตกรรมสามารถไปสู่ผลสำเร็จทางธุรกิจได้

จากผลการวิจัย พบว่า ความได้เปรียบทางการแข่งขันส่งผลทางตรงต่อผลสำเร็จของวิสาหกิจชุมชน ทั้งนี้เพราะวิสาหกิจชุมชนที่มีลักษณะการดำเนินงานในการจัดหาวัตถุดิบและอุปกรณ์สำหรับผลิตสินค้าหรือบริการที่ต่ำกว่าวิสาหกิจชุมชนอื่น และปรับลดค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน อีกทั้งมีสินค้าหรือบริการได้รับรองคุณภาพและมาตรฐาน สามารถสร้างความน่าเชื่อถือและเป็นที่ยอมรับจากลูกค้า นอกจากนี้ยังสามารถวางจำหน่ายได้เร็ว สามารถสร้างความได้เปรียบทางการแข่งขันนำไปสู่ผลการดำเนินงานงานที่เพิ่มขึ้น ดังนั้นความได้เปรียบทางการแข่งขันส่งผลโดยตรงต่อผลสำเร็จของการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชน สอดคล้องกับการศึกษาของ Kiyabo et al. (2020) พบว่า ความได้เปรียบทางการแข่งขันส่งผลทางตรงต่อผลการดำเนินงานขององค์กร ดังนั้นองค์การจึงควรให้ความสำคัญต่อใช้ความสามารถที่มีในการสร้างความได้เปรียบทางการแข่งขัน อันจะนำไปสู่ความสำเร็จของธุรกิจ

จากผลการวิจัย พบว่า แนวปฏิบัติการจัดการโซ่อุปทานส่งผลทางตรงต่อความได้เปรียบทางการแข่งขัน ทั้งนี้เพราะวิสาหกิจชุมชนมีการระบุเกณฑ์คุณภาพของวัตถุดิบหรืออุปกรณ์ให้กับผู้จัดจำหน่าย และมีการแจ้งข้อมูลและแบ่งปันข้อมูลเกี่ยวกับสินค้าหรือบริการร่วมกับผู้จัดจำหน่าย คู่ค้า และพันธมิตร อีกทั้งมีความสัมพันธ์ที่ดีกับลูกค้า จึงนำไปสู่ผลการดำเนินงานที่สูงขึ้น ดังนั้นแนวปฏิบัติการจัดการโซ่อุปทานส่งผลทางตรงต่อความ

ได้เปรียบทางการแข่งขัน ซึ่งสอดคล้องกับ Tukamuhabwa et al. (2021) พบว่า แนวปฏิบัติการจัดการโซ่อุปทาน ส่งผลทางตรงต่อความได้เปรียบทางการแข่งขัน ซึ่งองค์การที่มีการจัดการด้านความสัมพันธ์กับพันธมิตรทางธุรกิจ คู่ค้า มีการแบ่งปันและแลกเปลี่ยนข้อมูลที่ต้องร่วมกันจะสามารถสร้างความได้เปรียบทางการแข่งขันที่เหนือคู่แข่งได้

จากผลการวิจัย พบว่า การจัดการความรู้ส่งผลทางตรงต่อความได้เปรียบทางการแข่งขัน ทั้งนี้เพราะวิสาหกิจชุมชนให้ความสำคัญกับการแสวงหาความรู้ โดยมีกระบวนการหาความรู้เกี่ยวกับสินค้าหรือบริการใหม่ อีกทั้งนำเสนอแนะจากหน่วยงานภาครัฐ การอบรม สัมมนา ข้อเสนอแนะที่ได้จากลูกค้ามาพัฒนาสินค้าหรือบริการใหม่และปรับปรุงการดำเนินงาน มีการแบ่งปันความรู้เกี่ยวกับการดำเนินงาน การพัฒนาสินค้าหรือบริการร่วมกันกับสมาชิกในชุมชนและชุมชนอื่นๆ และมีการประยุกต์ใช้ความรู้ในการพัฒนาสินค้าหรือบริการใหม่โดยนำความรู้ใหม่มาใช้ต่อยอดความรู้ ทำให้เกิดความได้เปรียบทางการแข่งขัน ซึ่งสอดคล้องกับ Rehman et al. (2022) พบว่า การที่องค์กรมีความพยายามที่จะปรับปรุงความได้เปรียบทางการแข่งขัน ควรมีการแสวงหาความรู้อย่างต่อเนื่องและนำความรู้มาประยุกต์ใช้กับการดำเนินงาน ก่อให้เกิดความสามารถทางการแข่งขันที่เพิ่มขึ้นซึ่งส่งผลต่อผลสำเร็จในการดำเนินงาน

จากผลการวิจัย พบว่า การเป็นผู้ประกอบการส่งผลทางตรงต่อความได้เปรียบทางการแข่งขัน ทั้งนี้เพราะการเป็นผู้ประกอบการของวิสาหกิจชุมชนในภาคใต้มีการดำเนินงานเชิงรุก โดยริเริ่มผลิตสินค้าหรือบริการรูปแบบใหม่ อีกทั้งมีการวางแผนการดำเนินงานและยังมองหาโอกาสทางธุรกิจใหม่ ๆ เสมอ ในด้านความเป็นอิสระ โดยมีการกำหนดให้สมาชิกมีส่วนร่วมในการกำหนดรูปแบบการดำเนินงานและการแสดงความคิดเห็นได้อย่างอิสระ และด้านความกล้าเสี่ยง โดยสามารถยอมรับความผิดพลาดที่เกิดขึ้นจากการดำเนินงานและวิธีการใหม่ ๆ มาใช้แก้ปัญหาในการดำเนินงาน ส่งผลให้เกิดความได้เปรียบทางการแข่งขัน อันส่งผลต่อผลสำเร็จของวิสาหกิจชุมชน ซึ่งผลการศึกษานี้สอดคล้อง Kiyabo et al. (2020) ที่ระบุว่า การเป็นผู้ประกอบการส่งผลดีต่อผลการดำเนินงานโดยการสร้างความได้เปรียบทางการแข่งขัน

จากผลการวิจัย พบว่า ทูทางสังคมส่งผลทางตรงต่อความสามารถทางนวัตกรรม ทั้งนี้เพราะวิสาหกิจชุมชนให้ความสำคัญกับการวางแผนการดำเนินงานและสร้างการรับรู้ร่วมกันของสมาชิกในกลุ่ม รวมถึงกำหนดรูปแบบการดำเนินงานของกลุ่ม การกำหนดวิสัยทัศน์ และการวางแผนเป้าหมายร่วมกัน ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อความสัมพันธ์และความไว้วางใจซึ่งกันและกันภายในกลุ่มได้ ซึ่งทุนทางสังคมประกอบด้วย ทุนทางการรับรู้ ทุนทางความสัมพันธ์และทุนทางโครงสร้าง นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับการศึกษาของ (Putra et al., 2020) ที่พบว่า ทุนทางสังคมเข้มแข็งจะช่วยเพิ่มขีดความสามารถขององค์กรในการสร้างนวัตกรรมผลิตภัณฑ์และนวัตกรรมทางการตลาด ซึ่งส่งผลดีต่อการปรับปรุงประสิทธิภาพของผลการดำเนินงานขององค์กร

จากผลการวิจัย พบว่า การสนับสนุนของภาครัฐส่งผลทางตรงต่อความสามารถทางนวัตกรรม ทั้งนี้เพราะการสนับสนุนด้านการเงินของหน่วยงานภาครัฐทำให้วิสาหกิจชุมชนได้รับเงินทุน สินเชื่อดอกเบี้ยต่ำ ทุนและภาษี เพื่อมาสนับสนุนการดำเนินงานให้เพิ่มมากขึ้น อีกทั้งการสนับสนุนจากหน่วยงานภาครัฐด้านที่ไม่ใช้การเงินทำให้วิสาหกิจชุมชนสามารถเข้าถึงแหล่งเงินทุน เพิ่มช่องทางการตลาด อีกทั้งช่วยสนับสนุนด้านทักษะความรู้ สนับสนุนให้เกิดผลิตภัณฑ์หรือบริการใหม่ รวมถึงด้านนโยบายหรือกฎระเบียบเพื่อช่วยอำนวยความสะดวกในการดำเนินงานมากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ Rita, Widi and Budi (2021) พบว่าการสนับสนุนของภาครัฐมีส่งผลการพัฒนาด้านนวัตกรรมขององค์กร หากองค์กรได้รับการส่งเสริมและสนับสนุนในการสร้างนวัตกรรมให้มีความเหมาะสมจะสามารถเพิ่มประสิทธิภาพของการดำเนินงาน

สรุป

ผลจากการวิเคราะห์ความสัมพันธ์เชิงโครงสร้างของปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อผลสำเร็จของวิสาหกิจชุมชนในภาคใต้ของประเทศไทย พบว่า ความสามารถทางนวัตกรรมและความได้เปรียบทางการแข่งขัน ส่งผลทางตรงต่อผลสำเร็จของการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชน นอกจากนี้ยังพบว่า แนวปฏิบัติการจัดการโซ่อุปทาน การจัดการความรู้ และการเป็นผู้ประกอบการส่งผลทางตรงต่อความได้เปรียบทางการแข่งขัน ทั้งยังพบว่าทุนทางสังคม และการสนับสนุนของภาครัฐส่งผลทางตรงต่อความสามารถทางนวัตกรรม และข้อค้นพบจากการศึกษาครั้งนี้สนับสนุนการให้ความสำคัญต่อความได้เปรียบทางการแข่งขันต่อผลสำเร็จของวิสาหกิจชุมชน แม้ว่าความได้เปรียบทางการแข่งขันมีระดับค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลางถึงมาก แต่เมื่อพิจารณาองค์ประกอบรายด้านพบว่า ด้านต้นทุนยังมีระดับความเป็นจริงไม่มากนักเมื่อเทียบกับองค์ประกอบด้านอื่น ซึ่งข้อค้นพบนี้ วิสาหกิจชุมชนในภาคใต้ยังมีต้นทุนในการผลิตสูงเมื่อเทียบกับวิสาหกิจชุมชนอื่น ๆ ที่มีสินค้าหรือบริการที่คล้ายคลึงกัน ดังนั้นจึงควรมีการลดต้นทุนในการผลิตสินค้าหรือบริการให้ต่ำกว่าชุมชนอื่น เพื่อเพิ่มความได้เปรียบทางการแข่งขันให้มากยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะ

1. หน่วยงานภาครัฐที่กำกับดูแลวิสาหกิจชุมชนในภาคใต้ของประเทศไทย เช่น สำนักงานเกษตรจังหวัดสงขลา และสำนักงานเลขาธิการคณะกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน ควรให้ความสำคัญและส่งเสริมในปัจจัยต่าง ๆ ดังนี้

1.1 การสนับสนุนของภาครัฐ ควรให้การสนับสนุนนโยบายด้านการเงิน โดยให้ธนาคารของรัฐ สนับสนุนวิสาหกิจชุมชนที่ต้องการเงินทุน และให้การช่วยเหลือทางด้านภาษีให้มากยิ่งขึ้น รวมทั้งการส่งเสริมและสนับสนุนให้เกิดเครือข่ายความร่วมมือระหว่างวิสาหกิจชุมชน ภาครัฐ และภาคเอกชน เพื่อให้วิสาหกิจชุมชนสามารถพัฒนาตนเองได้อย่างต่อเนื่อง

2. ผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชนในภาคใต้ของประเทศไทย ซึ่งมุ่งหวังให้การดำเนินงานของตนประสบผลสำเร็จ เป็นตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่วางไว้ สามารถดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ควรให้ความสำคัญกับปัจจัยต่าง ๆ ดังนี้

2.1 ปัจจัยการสร้างความได้เปรียบทางการแข่งขัน ควรมีการผลิตสินค้าหรือบริการให้ได้รับการรับรองคุณภาพและมาตรฐาน อีกทั้งมีการพัฒนาสินค้าหรือบริการให้ทันต่อความต้องการของลูกค้า เพื่อเพิ่มความได้เปรียบทางการแข่งขันและส่งผลให้การดำเนินงานประสบความสำเร็จ

2.2 แนวปฏิบัติการจัดการโซ่อุปทาน ในด้านกลยุทธ์พันธมิตรทางธุรกิจ ควรมีการวางแผนการใช้ทรัพยากรในการดำเนินงานโดยกำหนดและระบุเกณฑ์ของวัตถุดิบหรืออุปกรณ์ที่ใช้อย่างชัดเจน เพื่อใช้เป็นแนวปฏิบัติในการดำเนินงานร่วมกับผู้จัดจำหน่าย เพื่อให้การดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนเป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้และประสบผลสำเร็จในการดำเนินงานต่อไป

References

Al-Shboul, M.A.R., Barber, K.D., Garza-Reyes, J.A., Kumar, V. and Abdi, M.R. (2017). The effect of supply chain management practices on supply chain and manufacturing firms' performance. *Journal of Manufacturing Technology Management*, 28(5), 577-609.

- AlTaweel, I. R., & Al-Hawary, S. I. (2021). The Mediating Role of Innovation Capability on the Relationship between Strategic Agility and Organizational Performance. *Sustainability*, 13(14), 7564. <https://doi.org/10.3390/su13147564>
- Alvarez-Torres, F. J., Lopez-Torres, G. C., & Schiuma, G. (2019). Linking entrepreneurial orientation to SMEs' performance: Implications for entrepreneurship universities. *Management Decision*, 57(12), 3364-3386. <https://doi.org/10.1108/MD-11-2018-1234>
- Anwar, M., & Li, S. (2021). Spurring competitiveness, financial and environmental performance of SMEs through government financial and non-financial support. *Environment, Development and Sustainability*, 23(5), 7860-7882.
- Arpornpisal, C. (2017). *Factors affecting effective management of community enterprises in the Central Region of Thailand*. (Doctor of Philosophy). Bangkok: Graduate Schools Siam University. Retrieved from <https://e-research.siam.edu/>
- Chairunguang, B, D. (2023). Innovation development to increase the potential of grassroots economy in the metropolitan provinces. *Journal of MCU Buddhapanya Review*, 8(4), 192-208. Retrieved from <https://so03.tci-thaijo.org/index.php/jmbr/article/view/269342>
- Chileshe, M. J., & Phiri, J. (2022). The Impact of Supply Chain Management Practices on Performance of Small and Medium Enterprises in Developing Countries: A Case of Agro-Dealers in Zambia. *Open Journal of Business and Management*, 10(2), 591-605. <https://doi.org/10.4236/ojbm.2022.102033>
- Chimplee, K. (2012). *Knowledge management models for local wisdom in wickerwork handicrafts : a case study of local community enterprises in Nakhon Ratchasima Province*. (Doctor of Philosophy). Bangkok: National Institute of Development Administration. Retrieved from <http://repository.nida.ac.th/handle/662723737/1197>
- Covin, J. G., & Slevin, D. P. (1989). Strategic management of small firms in hostile and benign environments. *Strategic management journal*, 10(1), 75-87.
- Diamantopoulos, A., Siguaw, J. A., & Siguaw, J. A. (2000). *Introducing LISREL: A guide for the uninitiated*. London: SAGE Publications.
- Falahat, M., Lee, Y. Y., Ramayah, T., & Soto-Acosta, P. (2020). Modelling the effects of institutional support and international knowledge on competitive capabilities and international performance: Evidence from an emerging economy. *Journal of International Management*, 26(4), 1-11. <https://doi.org/10.1016/j.intman.2020.100779>
- Ha, S. T., & Lo, M. C. (2018). An empirical examination of knowledge management and organisational performance among Malaysian manufacturing SMEs. *International Journal of Business Innovation and Research*, 17(1), 23-37.
- Hair, J.F., Black, W.C., Babin, B.J. & Anderson, R.E. (2010). *Multivariate Data Analysis. (7th Edition)*. Pearson: New York.
- Hoang, T. N., & Troung, C. B. (2021). The relationship between social capital, knowledge sharing and enterprise performance: Evidence from Vietnam. *The Journal of Asian Finance, Economics and Business*, 8(11), 133-143.

- Kafetzopoulos, D., & Psomas, E. (2015). The impact of innovation capability on the performance of manufacturing companies: The Greek case. *Journal of Manufacturing Technology Management*, 26(1), 104-130. <https://doi.org/10.1108/JMTM-12-2012-0117>
- Kiyabo, K., & Isaga, N. (2020). Entrepreneurial orientation, competitive advantage, and SMEs' performance: application of firm growth and personal wealth measures. *Journal of Innovation and Entrepreneurship*, 9, 1-15.
- Lestari, S. D., Leon, F. M., Widyastuti, S., Brabo, N. A., & Putra, A. H. P. K. (2020). Antecedents and consequences of innovation and business strategy on performance and competitive advantage of SMEs. *The Journal of Asian Finance, Economics and Business*, 7(6), 365-378. <https://doi.org/10.13106/jafeb.2020>
- Li, S., Ragu-Nathan, B., Ragu-Nathan, T. S., & Rao, S. S. (2006). The impact of supply chain management practices on competitive advantage and organizational performance. *Omega*, 34(2), 107-124. <https://doi.org/10.1016/j.omega.2004.08.002>
- Lin, R. J., Chen, R. H., & Chiu, K. K. S. (2010). Customer relationship management and innovation capability: an empirical study. *Industrial Management & Data Systems*, 110(1), 111-133. <https://doi.org/10.1108/02635571011008434>
- Livkunupakan, N. (2022). The Value Chain Management of Deep South Processed Agricultural Product Community Enterprise. *Journal of Yala Rajabhat University*. 17(1), 136-146
- Mabenge, B. K., Ngorora-Madzimure, G. P. K., & Makanyeza, C. (2020). Dimensions of innovation and their effects on the performance of small and medium enterprises: The moderating role of firm's age and size. *Journal of Small Business & Entrepreneurship*, 34(6), 1-25. <https://doi.org/10.1080/08276331.2020.1725727>
- Mosavi, S. M., Sangari, M. S., & Keramati, A. (2018). An integrative framework for customer switching behavior. *The Service Industries Journal*, 38(15- 16), 1067-1094. <https://doi.org/10.1080/02642069.2018.1428955>
- Nuh, R., Hayeemad, M. & Labduang, A. (2022). The effects of management and marketing competencies on the business performance of Halal Community Enterprises (HCE) in three southern border provinces of Thailand with entrepreneurial self-efficacy as the moderator variable. *Panyapiwat Journal*, 14(1), 42-57.
- Ozgun, A. H., Tarim, M., Delen, D., & Zaim, S. (2022). Social capital and organizational performance: The mediating role of innovation activities and intellectual capital. *Healthcare Analytics*, 2, 1-12. <https://doi.org/10.1016/j.health.2022.100046>
- Ozigi, O. (2018). Social capital and financial performance of small and medium scale enterprises. *Journal of Advanced Research in Business and Management Studies*, 10(1), 18-27. Retrieved from <https://www.researchgate.net/publication/330701653>
- Phrakhrudilokwatthanapon. (2023). The knowledge management process for strengthening in the bang takian community song phi nong district suphanburi province. *Journal of MCU Buddhapanya Review*, 8(3), 147-159. Retrieved from <https://so03.tci-thaijo.org/index.php/jmbr/article/view/257167>
- Putnam, R. D. (2000). *Bowling Alone: America's Declining Social Capital*. New York: Palgrave Macmillan. https://doi.org/10.1007/978-1-349-62397-6_12

- Putra, I., Sunarsih, N., Novitasari, L & Setini, M. (2020). Exploring the relationship between social capital, innovation capability and innovation during the coronavirus pandemic. *Uncertain Supply Chain Management*, 8(4), 857-864. <http://dx.doi.org/10.5267/j.uscm.2020.5.007>
- Quynh, D. V. X., & Huy, N. H. (2018). Supply chain management practices, competitive advantages and firm performance: A case of small and medium enterprises (smes) in Vietnam. *Journal of Modern Accounting and Auditing*, 14(3), 136-146.
- Ramdan, M.R., Abd Aziz, N.A., Abdullah, N.L., Samsudin, N., Singh, G.S.V., Zakaria, T., Fuzi, N.M., Ong, S.Y.Y. (2022). SMEs Performance in Malaysia: The Role of Contextual Ambidexterity in Innovation Culture and Performance. *Sustainability*, 14(3), 1-18.
- Rangone, A. (1999), A resource-based approach to strategy analysis in small-medium sized enterprises. *Small Business Economics*, 12(3), 233-48.
- Raymond, L., & StPierre, J. (2005). Antecedents and performance outcomes of advanced manufacturing systems sophistication in SMEs. *International Journal of Operations & Production Management*, 25(6), 514-533.
- Rehman, S. U., Bresciani, S., Ashfaq, K., & Alam, G. M. (2022). Intellectual capital, knowledge management and competitive advantage: a resource orchestration perspective. *Journal of Knowledge Management*, 26(7), 1705-1731.
- Reynolds, P. D., Camp, M., Bygrave, W.D, Autio, E. & Hay, M (2002). Global Entrepreneurship Monitor: 2001 Executive Report. <http://dx.doi.org/10.13140/RG.2.1.2501.3286>
- Rita, M. R., Widi, N. Y., & Budi, K. A. (2021). Peer-to-Peer lending, financial bootstrapping and government support: The role of innovation mediation on MSME performance. *Ekonomski horizonti*, 23(3), 247-261. <https://doi.org/10.5937/ekonhor2103259R>
- Rujichok, K. (2022). Knowledge Management System Development Plan to Send Rice Planning Policy from Thai Government to Farmers for Increasing Quality Products and Farmers Development Sustainability. *Journal of MCU Buddhapanya Review*, 7(3), 231-242.
- Sahoo, S. (2019). Quality management, innovation capability and firm performance: Empirical insights from Indian manufacturing SMEs. *The TQM Journal*, 31(6), 1003-1027. <https://doi.org/10.1108/TQM-04-2019-0092>
- Samir, M. (2020). The Impact of Knowledge Management on SMEs Performance in Egypt. *Open Access Library Journal*, 7(07), 1-23.
- Samlee, O., Sregarn, K. & Romyen, J. (2022). Guidelines for Financial Management and Development of Accounting Model for Community Enterprises in Chawang District, Nakhon Si Thammarat Province. *Academic Journal of Management Technology*, 3(1), 1-23.
- Sangayotin, T. (2022). Developing the potential of community enterprises in the southern border provinces to enhance their competitiveness. *RMUTT Global Business and Economics Review*, 17(1), 96-108.
- Sawaeen, F., & Ali, K. (2020). The impact of entrepreneurial leadership and learning orientation on organizational performance of SMEs: The mediating role of innovation capacity. *Management Science Letters*, 10(2), 369-380. <http://dx.doi.org/10.5267/j.msl.2019.8.033>

- Schumacker, R. E. & Lomax, R. G. (2010). *A beginner's guide to structural equation modelling (3rd ed)*. New Jersey: Lawrence Erlbaum Associates.
- Secretariat Office of Community Enterprise Promotion Board. (2022). Summary Report of the Community Enterprise Potential Assessment, Presented by Area: Zone 5 , Songkhla Province. Retrieved 15 November 2022, from <https://smce.doae.go.th>
- Shaher, A. T. H. Q., & Ali, K. (2020). The effect of entrepreneurial orientation and knowledge management on innovation performance: The mediation role of market orientation. *Management Science Letters*, 10(15), 3723-3734.
- Tukamuhabwa, B., Mutebi, H. & Kyomuhendo, R. (2023). Competitive advantage in SMEs: effect of supply chain management practices, logistics capabilities and logistics integration in a developing country. *Journal of Business and Socio-economic Development*, 3(4), 353-371. <https://doi.org/10.1108/JBSED-04-2021-0051>
- Wang, C. H. (2014). How relational capital mediates the effect of corporate reputation on competitive advantage: Evidence from Taiwan high-tech industry. *Technological Forecasting and Social Change*, 82, 167-176.
- Wilson, K. (2006). Encouraging the internationalisation of SMEs. *OECD papers*, 6(12), 43-66.
- Yudha, P. (2018). Exploring the impact of social capital on entrepreneurial orientation and business performance (Study on members of MSMEs communities in Malang). *Profit: Jurnal Administrasi BISNIS*, 12(1), 20-31.
- Zaim, H. (2006). Knowledge management implementation in IZGAZ. *Journal of Economic and Social Research*, 8(2), 1-25.
- Zulu-Chisanga, S., Chabala, M., & Mandawa-Bray, B. (2021). The differential effects of government support, inter-firm collaboration and firm resources on SME performance in a developing economy. *Journal of Entrepreneurship in Emerging Economies*, 13(2), 175-195. <https://doi.org/10.1108/JEEE-07-2019-0105>

